

Українська лялька-мотанка як сувенір-оберег

З досвіду роботи вчителя трудового
навчання Мацвей Юлії Олександрівни
ЗШ №15, м. Костянтинівка

***«Наш оберег ішов з землі,
Коли нас скіфами ще звали.
І талісман той берегли,
І щастя в доленьці
шукали.»***

О. Онищенко

Одним із засобів
національного
виховання та
розвитку духовності
дитини в різні
періоди розвитку
суспільства були
народні іграшки,
ляльки-мотанки,
які виготовляли
власноруч.

Використання ляльки-мотанки в процесі навчання та виховання як об'єкта художньо-трудової діяльності є доцільним завданням сучасної національної системи виховання підрастаючого покоління.

На уроках
трудового
навчання під час
вивчення модуля
“Технологія
виготовлення
народної ляльки”
та на заняттях
гуртка “Моделю-
вання іграшок-
сувенірів” учні
школи опановують
основи технології
виготовлення
народної ляльки.

Вивчення технології виготовлення мотанок виховує в дітей належне ставлення і повагу до національної культури, вчить цінувати працю людини та викликає бажання фантазувати і творити своїми руками. А ще таке заняття здатне повернути кожного з нас до давніх українських традицій.

Шматок полотна, лляна пакля, кукурудзяний качан, стрічки, намистинки, нитки — цього достатньо, аби швидко і без жодних інструментів зробити гарну ляльку-мотанку.

Народна лялька є
прадавнім сакральним
оберегом. Її часто
використовували в
ритуалах. Риси
обличчя у них відсутні.
За уявленнями
язичників, через
обличчя в ляльку
вселяється душа. А
душа буває гарною або
поганою. Інколи лице
заміняв візерунок у
вигляді хреста.

оберего ігров обрядов
ві і і
За своїм призначенням народні ляльки
поділяються на три великі групи.

За способом виготовлення ляльки бувають вузлові та шиті. Вузлові виготовляють способом намотування та прив'язування тканини без застосування голки. Одяг ляльки створювали, намотуючи шматки тканини на тулуб. Голка з ниткою застосовується лише при пошитті головного убору та обробці вбрання.

Лялька “На Здоров’я”

Вважалася лікувальною. Робили її з лляних ниток. Стародавні слов'яни вважали, що льон за своїми природними властивостями здатний взяти на себе хворобу і тим допомогти людині одужати.

Лялька “Немовля”

Виготовлялася до народження дитини.
Її укладали в ліжечко поряд з малям для
охорони його сну та здоров'я.

Лялька “Кувадка”

Її робили із зігнутого мотка тканини напередодні народження дитини і вивішували в хаті, щоб відволікати увагу злих духів від породіллі та немовляти. Після народження ляльку клали в колиску для захисту малечі від вроків.

“Вепська” лялька

Одна з найдавніших оберегових лялечок. Це образ заміжньої жінки-годувальниці, символ благополуччя і достатку. А її великі груди — символ ситої, здорової дитини.

Лялька “Мати- берегиня”

Символ жіночої мудрості, оберіг домашнього вогнища та родинного затишку.

Лялька “Травниця”

Її необхідно пом'яти в руках, поворушити — і кімнатою рознесеться трав'яний дух, який віджене хвороби. Оберіг підвішували в хаті над колискою дитини, давали гратися дітям, клали біля ліжка хворого.

Лялька “Круп`яничка”

Це оберіг на ситість і достаток у сім'ї. Традиційно її наповнювали гречаним зерном чи пшеницею, наряджали і дбайливо зберігали на видному місці в кутку під образами. Вірили, що тільки тоді наступний рік буде ситим і принесе достаток. А в голодний час брали крупу з лялечки і варили з неї кашу. Перші жмені при посіві зерна наступного року брали з мішечка, зшитого в образі цієї лялечки.

Схема виготовлення ляльки

